www.svoboda-news.com

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 269. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 17. падолиста, 1923.

VOL. XXXI. | No. 269. | Jersey City, N. J., Saturday, November 17, 1923. | THREE CENTS

РУХ ЗА ЗНИЖЕННЄМ ПОДАТКІВ РОСТЕ

КУЛИДЖ МАЄ ВСТАВИТИ ПОТРЕБУ ОБНИЖЕННЯ ПОДАТКУ В СВІЙ ЗАКЛИК

ВАШІНГТОН, 15. падолиста. — Головною точкою вступної промови президента Кулиджа до конгресу з нагоди отвореня його сесії має бути потреба обниження особисто доходових податків. Секретар скарбу Мелон має виготовлювати проект податкового закона, щоби конгрес мав основу для своїх робіт.

ДАЛЬШІ ГОЛОСИ ЗА ПОДАТКОВИМ ПРОЄКТОМ

ВАШІНГТОН, 15. падолиста. — Кулидж та Мелон дістають далі найріжнійші заяви поперття заходів федерального уряду коло зниження податкових тягарів.

Сенатор Бора виступив з публичною заявою за обниженнєм податків. Називає він Американців найбільше податково обтяженим народом в світі та підносить, що податки підривають промисел та спричиняють моральний застій.

НОВІ ПРЕЗИДІЯЛЬНІ КАНДИДАТИ

ШІКАГО, 15. падолиста. — Сенатор Гайрем Джансон заявив формально, що він буде кандидувати на становище президента Злучених Фержав яко кандидат поступовців та ворог реакції (назадництва). Він заявився за поширенням виборчих прав горожан. Він буде кандидатом републиканської партії.

Вілієм Мекаду, бувший секретар (міністер) скарбу за адміністрації президента Вилсона, зголосив свою кандидатуру на президента Злучених Держав з рамени демократичної партії.

ДЕБАТИ НАД МІСЦЕМ ПРЕЗИДІЯЛЬНОЇ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

ВАШІНГТОН, 15. падолиста. — Субкомітет републиканської партії, що застановляється над місцем, де має бути слідуюча президіяльна конвенція републиканської партії, ще не покінчив своєї роботи. До нього зголосилися чотири міста з проєктами відбути конвенцію в них: Шикаго, Клівленд, Сан Франциско та Ді Мойн, ґарантуючи всі видатки. Місто Денвер не предложило своєї пропозиції.

НАРАДИ ЮНІЙНИХ УРЯДНИКІВ НАД ЗАКОНОДАТНИМИ ПРОЄКТАМИ

ВАШІНГТОН, 15. падолиста. — Юнійні урядники продовжували нині свої наради над тим, які закони в користь робітництва малиби бути ухвалені найблизчим конґресом.

До урядників юній прилучилися нині декотрі конґресмени та сенатори, а саме ті, що належуть до так званих блоків: поступового та фармерського.

ЗАСУД ОРГАНІЗАТОРА ЮНІЇ

НЮ ГЕЙВЕН, Конектикат, 15. падолиста. — Лава присяжних суддів засудила за злочин підбурювання до беззаконних вчинків Ернеста Шлайфера, юнійного організатора, що колись організував варстатових робітників зелізниці Ню Йорк, Ню Гейвен енд Гартфорд. Мав він поповнити сей злочин в той спосіб, що мав на одних зборах страйкарів заклинати їх до побивання скебів.

КЛЕН ГРОЗИТЬ ПРОЛИВОМ КРОВИ

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 15. падолиста. — Мейор міста Атлентик Ситі заборонив параду Ку-Клакс-Клена, бо його провідники заявили, що вони будуть парадувати містом, хочби навіть малася з того приводу полляти кров.

АҐІТАЦІЯ ЦЕРКОВ ЗА СВІТОВИМ СУДОМ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, 15. падолиста. — Американська Рада Союза Церков для Межинародного Порозуміння приняла на своїй річній конвенції резолюцію за приступленнєм Злучених Держав до межинародного суду при Лізі Народів.

ЗАХОДИ КОЛО ЗЛУКИ ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ЦЕРКОВ

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 15. падолиста. — Тут відбулися наради комітету для злуки презбитеріянської та конґреґаційнальної церкви. Показується, однак, що заходи коло їх злуки не мали великого доспіху, бо ріжниця межи науками сих церков за велика.

НОВИЙ ПРОГИБІЦІЙНИЙ СКАНДАЛ

НЮ ЙОРК, 15. падолиста. — Перед федеральним судом почалася тут росправа проти цілого ряду прогибіційних аґентів за те, що вони мали поломати прогибіційний закон та поповняти найріжнійші обманьства при помочи урядових дозволів на торговлю алькоголічними трунками.

Один з аґентів мав заробити 330,000 долярів на одній трансакції, в яку він вложив всего 70,000 долярів. Федеральний уряд утратив через ті операції своїх урядників 75,000 долярів в податках.

НАВЕЗЕНО ЗІЛЛЯ...

НЮ ЙОРК, 15. падолиста. — 22,165 мирових плянів зголошено до потверджения спеціяльною комісією, установленою американським видавцем Едвардом Боком, котрий визначив рівночасно надгороду в сумі 100,000 долярів тому, хто предложить найліпший плян заведення мира в світі. Хоча після оповіщення, лишень американські горожани можуть дістати надгороду, комісія дістала пляни з усего просто світу. Речинець до присилання плянів скінчився в опівночи з четверга на пятницю.

ПИНШОВИ НЕ ВЕДЕТЬСЯ

ГАРТФОРД, Конектикат, 15. падолиста. — Губернатор стейту Конектиката відповів пенсилвенійському губернаторови Пиншови, що він не возьме участи в скликаній ним конференції над вуглевою справою, бо вважає, що самий пенсилвенійський стейтовий уряд може полагодити цілу справу.

КЛЕНОВИ НЕ ВЕДЕТЬСЯ В ТЕНЕСЕ

Вістки з ріжних місцевостий стейтів Алабами, Місисипі та Тенесі показують, що Ку-Клакс-Клен в сих стейтах починається розкладати та тратити політичний вплив.

ОСІННІ ЦВІТИ.

З Мавнт Вернона, в Колумбійськім Дистрикті доносять, що в богато місцях мимо пізної пори зацвили ріжні ягоди. Навіть дикі рожі вкрилися цвітом. Приписують се небувалій теплоті.

ГОЛОДНІ АКТОРИ.

Артистам у польських міських театрах у Львові не виплатили платні й кілька разів обдурили з назначенням "останнього" терміну виплати. В театрах розпочався страйк, який невідомо коли скінчиться, бо, як пишуть польські газети "не умiяно здобиць ренедзи" на виплату належної платні культурним робітникам. Дивні дива діються у наших можновладних сусідів.

В ПОГОНІ ЗА "ЗЛОЧИННОЮ РУКОЮ".

Поліційні власти в усій Польщі ношукують таємничого типа, якого буцім то в день варшавської катастрофи бачив біля порохівні один вартовий. Зовнішні ознаки того мнимого справника злочину є дуже докладні: жовта борідка, обвязана голова і довгі штани! Не диво, що в арештах опинилось чимало атентатчиків на порохівню. Варшавські ґазети пишуть, що по Варшаві знову пішла вістка, що зловлено таємничого злочинця. Тимчасом показалось, що це один комуніст, Каліш, який перекрадався крізь совітський кордон, але з вибухом у Варшаві не мав нічого спільного. Два тижні минуло, як заява цілої ради польських міністрів авторитетно ствердила присутність "злочинної руки" при справі вибуху, а слідство досіль не вияснило, чи взагалі мається діло зі злочином.

В ПОДОРОЖ ДОВКОЛА СВІТА.

В середу виїхав з Ню Йорку корабель Франконія, котрий думає обіхати земську кулю та повернути назад до Ню Йорку за 90 днів.

На ньому поїхав довкола світа відомий еспанський письменник Бласко Ібанес. Всіх подорожних має він 400.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВИНА І КАРА.

У львівському карному суді відповідали перед трибуналом присяжних Михайло Дідух (син Гринька), Михайло Дідух (син Яцентого), Іван Дідух і Олекса Дідух усі з села Ставчани к. Львова, за вбивство 6-го травня ц. р. парубка Михайла Качмарика. Причиною вбивства була пімста за образу з перед року. Обвинувачені признали́ся, що в ночі, поза селом, Олекса Дідух бив Качмарика залізним топором, Іван Дідух ножем, Михайло (син Яцентого) дрючком і Михайло (син Гринька) палицею так довго, поки душа нанастованого не перенеслась на той світ. Суд присяжних присудив Олексу Дідуха на кару смерти, Івана Дідуха на 8 літ важної вязниці та обох Михайлів Дідухів на 1 рік важкої вязниці.

ВИСЛІДИ НОВИХ ВПИСІВ НАШИХ СТУДЕНДТІВ НА НІМЕЦЬКІ ВИСОКІ ШКОЛИ.

До тепер принято нових наших студентів на зимовий семестр 1923/24 року:

Берлінський Університет — 6.
Шарльтенбурська Техніка 4.
Сільсько-Господарська в Бонн — 1.
Кільський Університет — 1.
Кеніґсберський Університет — 2.
Сільсько-Господарська в Берліні — 2.
Технікум у Альтенбурзі — 3.

Неґативні відповіди надійшли для 9-х. Не надійшли відповіди для 10.

ПОВІДОМЛЕННЄ! ПОВІДОМЛЕННЄ!

ДО ЧЛЕНІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Після ухвали річного засідання головного уряду У. Н. Союза з 16. лютого 1923 і рішеннем Екзекутиви У. Н. Союза з 26. вересня 1923, сим проголошується три-місячну кампанію єднання нових членів до організації.

Згідно з тим, в слідуючих трох місяцях а то в:

ЖОВТНИ, ПАДОЛИСТІ І ГРУДНИ

Український Народний Союз посередництвом 341 своїх Відділів в Злуч. Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ ВІД 1-го РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ-НЕДУГИ.

ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

Дораджуйте своїм другам і знакомим вступати в ряди своє-рідної запомогової організації; організації яка вже 30 літ найбільшу користь своїм членам і славу всему українському народови приносить.

Приєднуйте нових членів і членищь до істнуючих вже відділів.

Організуйте нові відділи, братства, сестриства або товариства.

Голосіться по близші інформації до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
RECORDING DEPARTMENT
P. O. BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

В Джерзи Сіті, Н. Дж., 30. вересня 1923.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ГРОЗИТЬ ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ, ЩО ЗІРВЕ З НИМИ ЗНОСИНИ

ЛОНДОН, 15. падолиста. — На нинішньому засіданню англійського парляменту промовляв провідник Партії Праці Ремсей МекДоналд про заграничну політику Великої Британії.

У своїй промові він критикував заграничну політику правительства Болдвина, кажучи, що в ній не було нерва, а було богато самодурства.

Він сказав, що правительство Великої Британії дозволило Франції знищити англійські торговельні ринки в Середній Европі, а також відкинути предложення Америки на полагоду питання про німецькі „воєнні відшкодовання".

Се ділось тоді, казав він, коли на европейському континенті сподівались, що Англія щось зробить, аби відвернути стражітте мілітаризму. На ділі, завважив МекДонелд, Англія була слабша в Европі ніж колинебудь давнійше, а всетаки другі народи вижидали, що вона ще рішиться на якесь діло.

На сю промову відповів премієр Стенлі Болдвин. Він заявив, що він не приписує собі успіхів у заграничній політиці. Потому він звернувся в сторону бувшого премієра Лойда Джорджа і сказав, що коли він подумав, як довго бувший премієр змагався, щоб довести до злагоди, і з якими засобами та плодовитою уявою він до того забирався, то він не чудується, що і його заходи не повелись.

Далі він сказав, що він мав велику надію, що коли зачнуться переговори з Америкою, то вони дійсно можуть довести до певного поступу, але і сим разом, як і передше протягом цілого року, всі ті заходи розбились, а розбились не ізза Великої Британії або Америки, але через заходи двох аліянтських держав.

По сих словах посли головно заявили свою згоду.

А відтак премієр Болдвин заявив:

„Я стверджую, що дійсно може бути нам тяжко намагатися в безконечність працювати разом з аліянтами, котрі спричинюють сю трудність. Тепер я кажу лиш дуже маленько, але заявляю отсе: Що я вживав усіх зусиль, щоб подати до відома нашим союзникам (аліянтам), що нарід сього краю не може в безконечність удержувати настрою, якого потрібно для співділання і порозуміння, якщо теперішне положення ще потриває значно довше".

По сих словах премієра посли знову висловили голосно своє одобреннє.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА СПРОВОКУВАТИ ЗІРВАННЄ ЗНОСИН З АНГЛІЄЮ

ПАРИЖ, 15. падолиста. — Нині була дуже горяча сесія аліянтської „конференції" амбсадорів".

На конференції був французький премієр Пуанкаре, полевий маршал Фош і яко гість американський амбасадор Майрон Т. Геррик.

Маршал Фош промовляв і у своїй бесіді заявив, що аліянти повинні спільно виступити проти Німеччини з причини, що вона дозволила на поворот престолонаслідника Фрідріха Вільгельма і рівночасно відказалась допустити в Німеччину аліянтську „військову комісію" для контролі над німецькими військовими силами. Він завважив, що самий поворот кронпрінца не був би такий страшний, але що він сходиться із забороною на вїзд „військовій комісії", то се замітне явище, яке кидає підозріння на недалекі пляни Німеччини.

Потім говорив французький дипльомат Камбон. Він звернувся до британського представника лорда Кру і сказав, що якби аліянти виступили проти Німеччини всі разом, то вона уступить і без кар, але як Англія не приєднається до виступу, так Франція рішиться на сей крок сама.

Французьке правительство пропонує яко кари на Німеччину, щоб Англія заняла портове місто Гамбурґ, а Франція Франкфурт і решту зелізничої сіти в Ренщині.

Британський представник лорд Кру сьому спротивився, а заявився тільки за висланнєм ноти до німецького правительства Штреземана.

Коли Французи стали на нього напирати, він заявив, що звернеться ще до свого правительства за інструкціями.

Се не подобалось французькому премієрови Пуанкаре і він назначив Великій Британії „ультимат до 24 годин", кажучи, що буде ждати на відповідь „до суботи, але не більше".

В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що се становище Франції може дуже легко довести до зірвання приязних зносин між Великою Британією і Францією.

ЗАПОВІДАЮТЬ КРІЗУ НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА

БЕРЛІН, 15. падолиста. — В суботу здасть канцлер др. Ґустав Штреземан звіт про свої запорядження у відношенню до Ренщини і Рурщини перед комісією заграничних справ парляменту (райхстаґу).

Се буде проба його сили. Якщо комісія не прийме його становища, так його правительство може впасти.

ПО ПОВОРОТІ КРОНПРІНЦА

БЕРЛІН, 15. падолиста. — Бувшого німецького престолонаслідника Фрідріха Вільгельма засипають Німці листами, депешами і дарунками. Почта в Ельс не може дати собі ради з посилками.

Бувші німецькі офіцири витають його як „цісарську і королівську високість", але німецька преса не придає тому жадного значіння, пишучи, що він не може бути кандидатом на німецького цісаря, бо Німці не допустять до повалення републики.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН НАВЕРНЕНИЙ ОТАМАН.

—о—

Як доносять большевицькі часописи, на большевизм навернувся ще один повстанський отаман. Сим разом отаман Юрко Тютюник. Як кажуть большевицькі бюра, отаман Тютюник звернувся до большевицького уряду з прозьбою, щоби воно дозволило йому вернутися на Україну. Як закладників жертвував він членів своєї родини, яких передав большевикам разом з документами, що малиби бути важними показчиками вплпвів Франції та Польщі в протибольшевицькій акції на Україні.

Як так справді сталося, як пишуть большевицькі ґазети, то сьому нема причини дуже дивуватися.

Наперед отаман Тютюник уже раз служив большевикам, бо він служив у них, заким перейшов на повстанця. Перейшовби тепер до них назад, він, можна сподіватися, і сим разом довго в них місця не загріє.

До того отаман Тютюник, хоча проявив немало енерґії та орґанізаційної справности, все таки показувався часто жорстоким та амбітним характером, який любить себе більше як народ, якому нібито служить. Такому характерови так і підходить піти в большевицькі комісарі, хоча й там, де всі кращі становища вже давно заняті, йому відай буде тяжко винести.

Факт, що отаман Тютюник пробував боротися з життям як іміґрант, що він пробував проживати ріжними реставраціями, тощо, поки не наплював на се все та не пішов назад в „казенні" навернені грішники, проявляє з нього людину звихнену. Така людина в українському рухови добра зробити не могла, хоча й йому, відомо, може з большевиками немало лиха накоїти.

Разом, наверненне Тютюника, та ще серед таких соромних умов, показує з одної сторони на моральну гниль серед української іміґрації в Европі, а з другої сторони на провокаційні способи, яких московська большевицька влада на Вкраїні вживає до розкладання українських рухів.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ ІДУТЬ ДО ЛОНДОНУ

З огляду на постанову останнього зїзду ЦЕСУСА про ліквідацію студентської еміґрації в Польщі, помічається рух нашого студентства з варшавських шкіл на Захід. Найбільш знаменною подією цеї „ліквідації" є те, що наше студентство дістається до тих держав, де до останнього часу зовсім не було українських студентів. Вже відомо, що кількох студентів принято на бельґійські школи. Перед місяцем зявились наші піоніри і в недоступному Лондоні. Тепер там є двох студентів. Одного принято в Академію Мистецтва, другого на техніку. Вони відразу заходились коло того, щоб уможливити переїзд до Анґлії більшій скількости наших студентів. Оскільки се вдасться, треба сподіватись, що вкоротці повстане орґанізація українського студентства в Анґлії.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ЧЕХИ ПРО ПОЛЬЩУ.

Чеська (праська) ґазета „Трібуна", розглядаючи теперішну ситуацію в Польщі, стверджує, що положенне в Польщі з кождим днем гірше. Наслідком сього польська справа набирае значіння европейського, так як свого часу справа Австрії. Всі спроби опанования сучасної фінансової та економічної крізи не увінчались успіхом. Польща не може тепер числити на нікого. Буде примушена понести всі наслідки сього стану.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

НОВІ ТАКСИ НА НІМЕЦЬКИХ ШКОЛАХ В ЗОЛОТІ

З сумом довідались українські студенти в Німеччині про нові такси на німецьких високих школах. Всі оплати встановлені в золотих марках. Після обчислень, плата на університеті виносить мінімум 120 марок, на Техніці — 280 марок. Ці надзвичайно високі такси цілком не під силу нашим студентам, що в більшости жили й студіювали на підмоги ріжних орґанізацій. Післяж повідомлення Европейської Студентської Помочі про те, що вона не збираеться платити за науку, це є надзвичайно важкий удар. Як не дасться звідкись видобути засобів, то крім 25 студентів, які зза нужди попали на працю до Франції й Люксембурґу, ще неменш 30 будуть змушені припинити дальші студії.

НА ДВА ФРОНТИ.

Полтавець у Монахові. — Ґенерал Бискупський. — Шукають незаплямованої фірми! — „Історична" розмова. — На московсько-німецькій припоні.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

—о—

III.

Гидко й тяжко бабратись у цім багні, де так фантастично переплітаються честелюбство, шпіонажа, національна зрада й глупота. Та як лікар, що робить тяжку операцію, мусить часом подавити власну огидливість, аби вирізати гнилу виразку й вернути здоровля цілому орґанізмови, так і публіцист мусить часом, подавляючи власну огидливість заглядати в найтемнійші кутки суспільного життя. Хоч і гидко, а нема иншої ради.

Отже вернім до цікавої біоґрафії п. Полтавця.

Зробивши себе неможливим у Прусії, властиво в Берліні, Полтавець подався до Баварщини. Там, де зібралась „сіль" німецького й московського монархизму, він сподівався розпочати „нове життя" й зажити нової слави.

Надії на Баварщину поки-що не завели його. Кажуть, що він вже встиг там оженитися з богатою Німкинею, причім назвав себе „хранителем великої печати" в Україні (так він переклав чин „ґенерального писаря)... Та це нас тут не обходить.

Політична діяльність Полтавця в Монахові почалася з того, що він, у порозумінню з **ґенералом Бискупським,** заходився закладати українську монархічну групу. Тут буде до річі сказати кілька слів про цього Бискупського.

*

Ґенерал Бискупський, як і ґенерал Скоропадський, був досить замітною постаттю при дворі царя Миколая. Але в той час, як Скоропадський користувався певною увагою, дякуючи свому родовитому походженню та високопанському обходженню, Бискупський робив карєру дякуючи виключно своїй жінці.

Жінкою його була славна циганська співачка Настя Вяльцева. Здуріле московське панство мало не казилося від того, як вона співала циганських пісень та сороміцьких „романсів". Не був виїмком і цар Миколай, який мав пересічний смак пересічного московського пана. Вяльцева заробляла страшенні гроші, їздила тільки у власнім вагоні, мала силу царських медалів та подарунків.

Коли Скоропадський німецькою милостю став „гетьманом усея України", то пригадалась і стара спільна служба з Бискупським. Йому було доручено командувати Одеською військовою округою. Тільки й було заслуги ґенерала Бискупського перед Україною.

Утікши за кордон, Бискупський довший час вештався в Берліні, дивуючи всіх цікавих своїм справді гомеричним карком та ще, здається, своїм уміннєм оповідати жидівські анекдоти. Кружляли чутки, що він має якісь претенсії до українського ґетьманського престолу, однак, серйозно тих чуток ніхто не брав. Помилуйте: що Бискупському Україна й що Україні Бискупський? Навіть у наших фантастичних часах командування Одеською військовою округою та призвища на „ський" ще не вистарчае, щоб мати такі аспірації.

Але Бискупський переїхав до Монахова, й там його зоря ясно зассяла. Треба сказати, що Монахів є в останніх роках таким містом, де кождий чужинець може зробити карєру, аби тільки освідчив себе ворогом републики та Французів. Баварці страшенно не люблять цих двох річей: вони монархісти й націоналісти. Отож коли до Монахова приїздить який чужинець, особливо з бувшої Росії, й каже: „ми та ви знищимо Францію й знова заведемо в Німеччині монархію", — то він „зроблена людина".

Бискупський заграв на цій струні й зразу заняв у баварських монархічних кругах видатне місце. Полтавець ще давнійше був знайомий з Бискупським, і на вдячнім баварськім ґрунті їх приязнь зацвіла новим пишним цвітом.

*

Хоч Полтавець і дуже честолюбна людина, але доля-мачуха все йому судила скрізь бути другим. Воно наче й здається, що він перший, але раз-у-раз за ним хтось сидить і смикае його за невидиму ниточку. На Україні то був Скоропадський, у Берліні — Бармаш, а нині його смикае Бискупський.

Що Бискупський не бере серіозно Полтавцевого українства, як і взагалі українства — це ясно. Переконаний монархіст і чорносотенець, виплеканий на ідеї „единої-неділимої", Бискупський може тільки гумористично ставитись до ідеї української державности.

Але Полтавець йому потрібний, як щабель, як параван. У своїм меморандумі, предложенім таємній інтернаціональній конференції монархістів у Будапешті, Бискупський писав:

„Монархічні групи, царські ґенерали й більша частина російського населення бачить, що катастрофальне становище скінчиться лише тоді, коли переможені народи заключать таемний союз зі спільною програмою та активною політи- меччина та велика Угорщина, кою. **Велика Росія,** велика Німеччина обеднані політично та економічно — це єдиний ратунок з безнадійного становища".

І далі:

„Що до російського питання, то, нам здається, треба зробити так: У столиці одної з держав, що ввійшли у змову, має бути засновано „Військовий центр", підтримуваний „політичним центром", складеним з провідників російських монархічних груп... **З політичних проводирів України, Білоруси, Литви й Лотви треба найкращих притягти до спільної праці й використати їх вплив у нашім напрямі на їх орґанізації для спільної справи. Розуміється, вони не мати-муть ніякого безпосередного звязку з монархічним центром"....**

Шкода, що брак місця не дозволяє нам навести ще хоч кілька уступів з цього незвичайно цікавого меморандума. Але й наведеного досить, щоб побачити, з ким маємо в особі Бискупського до діла, а підкреслені місця добре показують, для якої ролі міг Полтавець знадобитись Бискупському.

*

Треба бути справедливим до Полтавця: він не зразу запродався Бискупському. Не з патріотизму, звичайно, а тому, що не хотілось бути отим „другим". Тому Полтавець і в Монахові зпершу намагався заложити свій самостійний український центр. Знаючи, однак, що його власного імени не вистачає, він звернувся „за фірмою" зпочатку **до Скоропадського,** але той відмовився. Тоді він звернувся **до Вишиваного,** але й цей не має охоти звязуватися вдруге з Полтавцем. З розпуки він звернувся **до Петлюри** (так, так, було й це!), але й тут не мав успіху.

Нарешті, як до останньої резерви, Полтавець звернувся **до отамана Омеляновича-Павленка.** На жаданнє останнього в статут УНКТ-ва внесено було примітку, що т-во „буде ставитись льояльно до уряду У. Н. Р."... Але кінець-кінцем шанований отаман став грезтись якимись сумнівами, поїхав сам до Монахова, побалакав з де-якими людьми й нарешті сказав Полтавцеви:

— Знаете, пане полковнику, щось мені більше не хочеться з вами в компанії бути!

— Що-ж, Ви нас за яких шахраїв уважаете? — образився Полтавець.

— А хто Вас знае! — по щирости признався отаман і швиденько виїхав з Монахова.

По цій „історичній" розмові Полтавець побачив остаточно, що в солідних українських кругах йому не знайти спільників. Довелось таки пійти в попихачі до ген. Бискупського, а щоб усе-таки на щось виглядало, було заложене УНКТ-во з самого Полтавця, його небожа Моргуненка та якогось Бантиша-Каменського, який зрештою, коли вірити лихим язикам, зовсім не е ніяким Бантишем-Каменським, а так-собі звичайним безробітним панком.

Радянин.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239 повідомляе, що мітинґ відбудеться о годині 12.30 вполудне в неділю, 18. падолиста в гали У. А. Горожан під ч. 822 Н. Френклин ул. На порядку нарад будуть важні справи, приниманне нових членів як старших так і дітий і другі справи. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — І. Жмутин, предс.; Н. Волос, секр.; Н. Наконечний, кас.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З життя Т-ва „Української Молодіжи" в Ню Йорку.

Заходом Т-ва Укр. Молодіжи в Ню Йорку відіграно дня 14. жовтня с. р. представленне п. з. „Дай серцю волю, заведе в неволю". В перших ролях виступали пна М. Кирчівна, п-на Н. Гіщинська і п. Корда, котрі грали як дійсні артисти. Дальші ролі, як співи й танці випали дуже добре, за що належиться щира подяка режісерови п. Ст. Корді і дірігентови п. В. Садицькому. Публика була вдоволена, яка не жалувала частих оплесків. Галя була переповнена, чим Нюйорчани дали доказ зрозуміння цілі й змагань товариства. Чистий дохід був до двіста долярів, які призначено на акцію допомоги українському студентству в Европі.

В неділю, дня 21-го жовтня, о. Підгорецький росказав підчас проповіди про життє й сумні відносини українських студентів в Европі і про завдання Т-ва Української Молодіжи в Ню Йорку та заохочував народ до прихильного відношення й більших жертв на сю ціль.

По Службі Божій продавали членкині товариства квіти коло церкви, що принесло $70.10 доходу. Ці гроші заслано сейчас по половині до Львова і Відня на дешеві студентські харчівні.

В цю суботу, 10. с. м. відіграло товариство нашу прегарну оперету п. з. „Запорожець за Дунаєм". Щоби як слід відіграти й публику вдоволити, запросило товариство до участи усі найлучші сили. В ролях виступали знані нам всім, як п. Корикора, Ділов, Лавришко, Ярема, Шустакевичева, Корнатова і другі. Хор і танці мусіли повторяти кілька разів, бо оплескам не було кінця. Вибрана публика з певностю не пожалує цего вечера, бо усі уважно слухали й з приємностю пригадували собі нашу минувшину, життє славних козаків, причім помогли також кільком студентам в Европі.

Хотяй товариство було приготовлене до збірки жертв на Укр. Університет у Львові, було примушене уступити цю нагоду Т-ву Січ в Ню Йорку, котре збирало на революційний фонд в Галичині.

Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку піднялось тяжкого завдання. Одно, оскільки може й обставини позваляють, старається само щось придбати і тимсамим заохотити другі українські товариства в Америці до співпраці. Коли кожне товариство дало хотяй одно підприємство, то є представленне концерт, чи баль, на сю ціль, то ми американські Українці моглиб легко піддержати усіх бідних студентів у їхніх стремліннях здобуття знання. Тут можна занотувати гарний примір Т-ва Любов, від. 45 У. Н. С., котри ухвалило двом бідним студентам одноразову підмогу по пять долярів. Чиж не повинні другі 600 українських товариств в Америці пійти за приміром Т-ва Любов з Филаделфії та ухвалити хотяй скромні датки на підмогу нашій студіюючій молоді?!

Народ, що дбае за свою будучність, не може ніколи забути за свою молодіж.

ЗА ТОВ. УКР. МОЛОДІЖИ:

Оц М. Коцко, писар

В У. Н. СОЮЗІ НАЙПЕВНІЙШЕ ОБЕЗПЕЧЕННЄ. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ. КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИТ ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА
„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"
Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі.
В сій штуці виступае 22 особи.
ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПЕРЕД ДИКТАТУРОЮ У ПОЛЬЩІ.

ПРИХІД КОРФАНТОГО ДО ВЛАДИ — ЛИШЕ КРОК ДО ДИКТАТУРИ.

Кожда велика катастрофа неминучо штовхае Польщу ще на один крок вправо. Так, убивство президента Нарутовича мало наслідком прихід до влади хіенсько-пястівського кабінету Вітоса. Нині вибух порохового магазину у варшавській цитаделі покликав до влади Корфантого, Дмовского, Ґрабского й Хлаповского.

Що то за таємничий звязок істнує між катастрофами та зміцненнем впливу вшехполяків — над цим хай думає, хто хоче. Ми тільки зазначаемо цей цікавий факт, полишаючи иншим зробити остаточний висновок, що певно вшехполяки навмисне інсценують всякі замахи й катастрофи, аби в замішанню все більше й більше прибирати владу до своїх рук.

Як би там не було, а Польща фактично вже нині стоїть під диктаторською владою — коли не поодинокої людини, то певної ПАРТІЇ. Поінформовані люде кажуть, що на цім справа не стане. Ендеція поставила собі метою за всяку ціну скасувати в Польщі парляментаризм і завести диктатуру.

У польських часописах, а особливо в польських правих кругах цілком отверто говориться про те, що „ми не доросли до парляментаризму". Навіть суд присяжних є думка скасувати, бо й до нього „ми не розріли". Єдине, до чого Польща дозріла — це до „електора". Сойми й соймики раз-у-раз доводили Польщу до розборів, а тому треба віддати владу в руки одної сильної людини — й тоді не буде розборів.

А ПРИВИД НОВОГО РОЗБОРУ нині стоїть перед Польщею далеко ґрізнійше, ніж коли досі. Повна неспроможність консолідувати внутрішні відносини, неперестанна домова війна між поодинокими партіями та національностями, погані стосунки до всіх без виїмку сусідів, — це все ставить найблизчу будучність Польщі у найтемнійше світло.

Переходом до „спасительної диктатури" є вступ чотирох названих осіб у кабінет Вітоса. Це все особи з усталеною й не сказатиб, щоб дуже доброю репутацією. КОРФАНТИ, „герой Горішнього Шлеску", стає фактичним премієром і міністром фінансів. ДМОВСКУ, для якого нема иншої політичної премудрости крім того, що скаже Париж, стає міністром закордонних справ. А проф. ҐРАБСКІ, редактор „Слова Польского" й спеціяліст по україножерству, стає міністром народньої освіти. Нарешті ХЛАПОВСКІ, бувший член німецького совдепа в 1919 р. (!), а нині цукровий король і правовірний ендек, стає міністром земельних справ. Добрі „реформи" тепер підуть у фінансах, закордонній політиці, шкільництві й земельній справі!

Та як сказано, це — лише перехід. „Польска Агенція Телеграфічна" цими днями офіціяльно спростовувала чутки про скоре проголошенне диктатури в Польщі, але тим спростованням ніхто не поняв віри. Заведенне диктатури — питанне часу, й то дуже недалекого. Питанне лише в тім, хто буде диктатором. Називають все того-ж Корфантого. Незабаром побачимо, чи воно так.

Чинникам, заінтересованим у можливо швидкім розвалі Польщі, ця еволюція польської держави від републики до деспотії не може не бути пожаданою. Чим швидче Польща докотиться до останньої точки, чим швидче вона закінчить цикль свого безславного істнування, — тим краще для тих чинників. Один з найголовнійших таких чинників — сімміліоновий український нарід західних земель — може з особливою надією очікувати завершення тої еволюції. День розвалу істнуючої Польщі буде днем його визволення, днем його воскресення з мертвих.

Але до приходу того моменту українській людности на польській займанщині доведеться ще випити не один ківш лиха. Гадюка перед сконаннем кусається з скаженою люттю, а Польща перед сконаннем посилкуеться завдати українській людности яко-мога більше болючих ударів.

Чи готова наша людність у краю до тої нової боротьби, яка неминуче мусить розпочатись? Чи стане в неї сил коли не добити конаючу гадюку, то хоч на те, щоб уберегтись од її їдовитись укусів? Було-б щастем для нашого народу, коли-б на це можна було відповісти притакуючо.

Мартин Гак.

ДО УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

По причині браку статутів У. Н. Союза яких послідний наклад вичерпався цілком а новий незможе вийти еще цего року, проситься всіх членів, щоби за той час обходилися з статутами так, щоби нові члени хвилевого браку статутів невідчували. Бути може що в декого як прим. в бувших урядників находиться більше примірників статутів У. Н. Союза, тож їх треба передати теперішним урядникам, щоб мали для нових членів. Той відділ, що зможе зібрати в себе надвишку статутів і переслати їх до головної канцелярії для нових відділів, зробить тим велику вигоду головному урядови. До такого цілковитого вичерпання дійшло тому що головний уряд з огляду на великий кошт друку бажав з виданнем нового накладу статутів здержатися до слідуючої конвенції предвиджуючи потребу деяких змін і поправок. З конечности однак сейчас видається новий наклад, який буде готовий до розсилки з початком слідуючого року.

З поважаннем
І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

СПІВАНИК У. С. СТРІЛЬЦІВ
вже є в Америці.
СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЕТІВ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:
„СУРМА"
ВИДАННЄ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ.
Містить в собі 76 стрілецьких пісень з нотами на хор, а також на один і два голоси.
Кромі того збірка богато ілюстрована.
Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.
Ціна лише 35 центів.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ. УВАГА!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює ТОВАРИСТВО „ХОДАЧКІВ МАЛИЙ", відділ У. Н. Союза

В СУБОТУ, ДНЯ 17. ПАДОЛИСТА 1923

в ЛІБЕРТИ ГОЛ, 263 Іст Гавстон Стр., НЮ ЙОРК, Н. Й.

Запрошується усіх Українців без ріжниці політичних поглядів на так славний баль, якого ще не було в Ню Йорку, де буде доборова музика першої кляси приграватн ріжні танці до пізної ночи, всякі перекуски і напитки до схочу, так що кождий буде задоволений. 68-69

За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

Вступ 35 центів. Початок о годині 7.30 вечером.

Стараннем „Українського Жіночого Запомогового Товариства" в Нюарку відограється комедія в 4-ох діях М. Старицького

МОДНИЙ ЖЕНИХ

В СУБОТУ, ДНЯ 17. ПАДОЛИСТА 1923

на гали Українського Робітничого Дому,

49 Beacon Street, Newark, N. J.

Початок о годині 8. вечером. — Вступ 50 центів.

Дохід призначений на українських інвалідів і український шпиталь у Львові. Це представлення відограється жіночими силами, се є, що жінки будуть грати ролі мущин. До ласкавої участи запрошує

68-69 У. З. Ж. Тов.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ БУДОВИ ШКОЛИ МІСТА САСОВА

буде поставлена дуже гарна комедіо-оперетка в 3-ох діях під назвою

ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ

або „ПЕРЕХИТРИЛИ"

М. Л. Кропивницького.

В штуці беруть участь слідуючі особи:

Максим Кукса .... В. Федорович Антон, наймит Кукси....Ф. Бражник
Оришка, його дочка...Ю. Васелевич Василь, наймит Дранка.......Шарко
Степан Дранко .... Манько Скакунець, писар.......В. Лазаревич
Горпина, його дочка....Л. Шалакова Нечипір, захожий чол.....М. Зварич
Хор: міщі, гості і народ.

В СУБОТУ, ДНЯ 17. ЛИСТОПАДА 1923

В УКР. НАР. ДОМІ, 217 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y.

Початок о год. 8. вечер. — Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ТАНЦІ ДО 1. ГОДИНИ

Дорогі Родимці! На цю штуку запрашає Комітет всіх місцевих і позамісцевих громадян прийти численно і ще других покликати, бо штука дуже смішна і гарна, так що кождий буде задоволений, а при тім допоможе будові Рідної Хати в місточку Сасові, деб містилась школа для дітей а також заля та читальня для молодіжи і старших. — КОМІТЕТ. 69

ПОДАЄТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА ВПОВ. РОДИМЦЯМ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ, ЩО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18. ПАДОЛИСТА 1923

В УКР. НАРОД. ДОМІ, 217-219 Іст 6-та улиця, НЮ ЙОРК, Н. Й.

буде поставлена чудова комедія повна гумору і сміху в 4. діях

НЕЧИСТА СИЛА

При участи артиста з Київського Українського Народ. Театру Л. Радужного.

Комедія получена зі співами і танцями.

Початок о год. 7.30 вечером. Вступ 75 центів.

По представленню ТАНЦІ.

О як найчисленнійшу участь просить всіх

Українське Товариство ім. М. Драгоманова.

!!НА КОЛЯДУ В СТАРІМ КРАЮ!!

Надходить Різдво! Чи засядуть Ваші рідні в старім краю до стола на Свят-Вечір раді і веселі? Чи не тисне їх журба та недостаток? Чи не обливаються вони сльозами, згадавши Вас, що живете в спокійнім та заможнім краю? Десять чи двайцять долярів від Вас, саме під Різдвяні Свята, се найкращий дарунок на коляду для Ваших рідних за широким морем! Се обітре їх сльозу, се дасть їм хвилю розради, се осолодить їм неодну годину. Є там Ваша жінка чи діти, Ваші тато чи мама, Ваші сестри чи браття, Ваша тітка, дядько, чи хочби дальші своякн чи приятелі, або діти приятелів в неволах, війску або на еміграції? Не забудьте на них, бо вони страдають від лихих обставин уже близько десять літ! **Наша Українцям добре звісна агенція перешле Ваші гроші до старого краю скоро, точно і певно!** Пересилаємо гроші до Галичини, Буковини, Закарпатщини, Холмщини, Полісся, Волині, Радянської України, Чехо-Словаччини, Відня, Берліна і т. д., так звичайними моні-ордерами, як і каблем (телеграфічно). **Кожна посилка до старого краю прийде на місце в долярах і буде виплачена в долярах!**

Позатим наша агенція: продає шифкарти до краю і з краю на всі корабельні лінії по цінах компанічних; спроваджує родини з краю, полагоджує всі старокраєві справи, та виготовляє всякі старокраєві документи, як повновласти, контракти, афідевити і т. п.

Заходіть або пишіть до:

STANDARD INTERNATIONAL AGENCY,

(В МІСЦЕ AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE)

30 EAST 7TH STREET, NEW YORK, N. Y.

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИ ВАМ СВЯТ!

ВОЛОДИМИР КНИГИНИЦЬКИЙ, управитель бюра.

ДОЛЯРИ до ГАЛИЧИНИ

ТЕЛЕГРАФІЧНО І ПОЧТОЮ

пересилаємо до самого села або міста. Ваша родина отримає ДОЛЯРИ на самій вашій почті.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

Наші офіса в краю поможуть вашій родині приїхати скоро. Продаємо шифкарти до краю, полагоджуємо всі старокраєві справи, продаємо доми і фарми. По близші інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.

520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)

ЗА УПРАВУ БЮРА. — АНТІН ПАШУК, през.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ

Хієна перемогла. — Уряд утримався більшостю 17 голосів. — Виступ українського посла.

На засіданню 17. жовтня відбулось голосування в справі довіря до теперішнього уряду. До останньої хвилі не було певности, чи кабінет Вітоса утримається. Попередні голосування вказували на постепенне зменшення урядової більшости. Проте уряд отримав більшість в 17 голосів. Загальну увагу звернув той факт, що в голосуванні не брала участь група Ількова, що з "Пяста" був відсутний Бриль. Загалом з правиці підчас голосування було відсутних 19 послів а з лівиці 23.

Загальний хід засідання був такий: На початку засідання постановлено відіслати до комісії проєкт закону про знесення міністерства почт й телеграфів, ухвалено в першому читанні законопроєкт про знесення міністерства здоровля й в третьому читанні закон про підвишку ґрунтового податку. Після цього сойм приступив до продовження дискусії над урядовим експозе. Перед початком дискусії було оголошено дві внесених формули переходу до чергових справ в звязку з експозе Тугута, яка звучила так: "Сойм вислухавши заяви уряду, відмовляє йому в довірю" й хієни такого змісту: "сойм приймає до відома заяви уряду і висловлює йому піддержку". В дискусії над експозе забрали голос послідовно Хондзінські (Н. Н. Р. і Утта (нім. кл.). Обидва посли висловились проти вислову довіря теперішньому урядові. Після цих виступив посол Павло Васильчук (український клюб). Український посол сказав так: З нудної і блідої мови п. Вітоса я хочу спинитись на кількох уступах специфічного шовіністично-реакційного змісту. Але насамперед кілька уваг: Польський нарід здобув волю завдяки енергії і свідомости працюючих мас. Але трагедією польського народу є те, що після важної революційної боротьби за самостійність, він взяв яко основу своєї політики тезу історичної, а не етнографічної Польщі. Через те польська політика ніколи не убіла здобути довіря на міжнародньому полі. До часу обняття уряду Вітосом польська політика на кресах виходила з більш-менш захованого прінципу експанзії. Теріторіяльне положення Польщі і її міжнародня ситуація вимагали би иншого трактування національних меншостей, яке би могло дати Польщі фафктичну незалежність. Польща мусіла би бути другою Швайцарією. Оратор вказує на іґнорування посольських внесків й понижуюче трактування українських послів міністрами і урядниками. Цілий український рух є під доглядом дефензиви. В своїй господарчій політиці, особливо в земельній політиці, теперішній уряд виявляє виразні тенденції позбавити наш нарід землі. Властивим митрополитом православної церкви в Польщі є міністер Ґломбінські. Не маємо надії, щоб уряд щонебудь зробив в обсягу відбудови. Санація наших фінансів не може відбутись без повної зміни внутрішньої політики (п. Мальчеріс: буде добре, коли вас не буде). П. Васильчук: Та ви думаєте, що всіх викинете. Маємо за собою революційну боротьбу в Росії (п. Ердман: були царськими урядовцями). П. Васильчук; жадні загрози польської реакції нас не злякають. Не ставимо до теперішнього уряду жадних домагань, бо сподіватись від нього зміни відносин було би найбільшою наївністю (голос: для чого ж годі говорити). Говорю для свойого народу, а також для тих чесних послів, які не так засліплені, як ви, а врешті через те, що ви не репрезентуєте польського народу. Заявляю, що коли ви нам оголошуєте боротьбу, ми її не злякаємось і її приймемо." Після Васильчука виступив пос. Домбскі (єдносць людова) з довгою промовою, в якій остро критикував уряд. Пос. Матакевич (кл. кат. люд.), який освідчився за довірям до уряду, закінчив дискусію.

На закінченні виступив з промовою, удержуваною в полемічному тоні Вітос. Він скарся, що йому утруднюють працю, упевняв, що уряд має програм і виконає його, зазначив, що в Польщі національним менцостям живеться дуже добре, особливо Жидам, які живуть краще, як Поляки. Коли Вітоса з місць запитали про останні арешти, він приобіцяв, що наступлять ще нові арештування. Після промови Вітоса наступило голосування в справі довіря до уряду. Формула Тугута була відкинена 211 проти 189; натомість формула правиці була принята 208 проти 191.

На закінчення засідання розглянуто наглі внески в справі вибуху в Цитаделі і в справі пристосовання додаткового трактату про національні меншости. По першому наглому внескові виступав Недзялковскі (П. П. С.) і Строньскі (Н. Д.); наглість принято. Другий внесок, внесений німецьким клюбом переслано до комісії закордонних справ.

(Діло)

РІЗДВЯННІ СВЯТА НЕДАЛЕКО.

Коли у Вас є намір вислати гроші своїм рідним в Старім Краю, так чому не зробите цего тепер?

З огляду на наші знамениті звязки в Европі ми можемо виплачувати грошеві посилки або в самих АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ, або в монеті тої країни, до якої вислано гроші, при можливо якнайменшій проволоці.

Наші рати завсігди найнизші, наша обслуга незрівнана.

Говоримо Вашою мовою.

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON, PENNA.

НАЙБІЛЬШИЙ БАНК В ПІВНІЧНО-СХІДНІЙ ПЕНСИЛВЕНІЇ ПІД НАГЛЯДОМ ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Заграничний Відділ отворений щодня від 9-ої рано до 5-ої пополудни.

В суботу (цілий день) від 9-ої рано до 8.30 вечером.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЗАР

— устроює —

гр. кат. церков св. Петра і Павла в Ансонії, Конн., в церковній гали при Clifton Ave.

ВІД 17. ДО 26. ПАДОЛИСТА

о годині 7-ій вечером.

Ріжні виграваки і перекуски.

Всіх Родимців Русинів-Українців запрошується.

69-70 КОМІТЕТ.

ROSSFORD, OHIO.

Бр. св. Арх. Михаїла, від. 235 У. Н. С. повідомляє своїх членів, що

В НЕДІЛЮ, 25. ПАДОЛИСТА

відбудеться

ВЕЛИКА БРАТСЬКА ЗАБАВА

з танцями і солодкими напоями в гали П. Андрищь під ч. 269 Волнат ул.

Початок о годині 4. пополудни.

На сю забаву кождий член обовязаний купити тікет за суму 1 доляра, як також має бути присутний на сій забаві. Котрий з членів не буде присутний на тій забаві, підлягає карі 5 дол., хиба в наслідок якої важної причини буде увільнений від кари. Се відноситься також до позамісцевих членів. Пригадуєся також чесним Українцям не-членам, що також можуть взяти участь в сій забаві лиш за центів вступ. За чесну і вдоволяючу забаву ручить 69

КОМІТЕТ:

Г. Вульчак, пр.; І. Кушінр, кас.;

О. Невойда, секр.

ПОЗІР! ПИТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ.

Зах. Тов. Рогатинщина, від. 396 У.Н.С.

— устроюєся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 24. ПАДОЛИСТА

в литовській гали, 142 Ор ул. на Сохо.

Початок о годині 7. вечером.

Вступ для мущин 50ц., женщин 25 ц.

Весь дохід призначений на українську ґімназію в Рогатині.

На бали буде приґравати первоорядна українська музика.

Запрошується всіх Українців і Українок місцевих і позамісцевих прибути на сей баль повеселитися разом. За добру забаву ручить

69-70 Балевий Комітет.

Б. Т.

„В ВОЛИНСЬКІЙ, ТИХІЙ СТОРОНІ..."

Історичне оповідання з кінця XVIII. століття.

(Продовження) (4)

— Панно Галю, не бійтесь, то я, успокійтеся ради Бога.

— Хто ти? — спитала Галя, видивившися переляканo.

— Я Катря, ваша сусідка, не пригадуєте собі мене?

— Катря?

— Ну, так, Катря. Памятаєте, як ми посесрами бавилися в саду... Ми так любились...

— Катрусю, за чим ти тут? ти не ворог мені? Не держиш з ним?

— Ах за чим? за чим? Бога побійтеся, чого мені бути би ворогом для вас? Катря тепер любить вас, як і колись любила. Вона не зла, лише доля зла... Нещасному тяжко бути чесною людиною. Щоби ви знали, як мені жаль і сором! Коли згадаю рідну хату й мойого Гриця — так і тягне мене скочити у колодязь. Ні, Галечко, я не оставлю тут вас на збещещення! Старатисяму помогти вам.

— Чи побачу я своїх?

— Бог милосердний! Не тратьте надії. Ви мусите ще якийсь час нездужати, а я може тимчасом щось придумаю. А не беріть за правду, коли стану ганьбити вас. Без хитрощів нічого не зробиш.

Вийшла із комірки й говорила голосно:

— Доволі вже цього глупого хлипання! Не видали попівни ов-ва, яка мені велика пані! Будь розумна, втри сльози й їдж.

Катря зачинила на ключ двері. Дзюса переходив сіньми і чув слова Катрі. Беручи від неї ключ, сказав:

— Щож попівна? хе-хе, все ще норовиться?... Ну,ну, ми ще укоськаємо її. Але ти, Катре, будь для неї трохи ласкавіщою, а то ця дурна ще готова що заподіяти собі. А як би йно схуділа, що скаже нам пан староста?

— Е, треба нам було нам тут такої плаксійки? вже той пан староста... — запримітила Катря сердито і будьто ремствучи пійшла до своєї роботи.

Так пройшов тиждень. Одного дня вже пізно вечером, коли все поклалось сапти, Катря незамітно вийшла з двора. За годину була в селі. Коли проходила біля хати, в котрій жили її покійні батьки, зітхнула важко. Пристанула за селом, де серед високого осоту, кропиви і чорнобіля сторчала хатчина-руїна. Катря війшла до середини. У півсвітлі догорячих у печі скипок видно було сивоволосого страця. Сидів на припечку, одну свою ногу огрівав при вугіллю й грав на лірі. Про старця говорили, що він був у Гайдамаків і в Кодні, де Поляки їх карали, замісць голови втратив лише одну нонгу, а в додаток випекли пятно розпеченим залізом на чолі і грудях. Літом пильнував він селянських нив, а зимою ходив із лірою за милостинею.

— Де Грицько? — спитала Катря.

— А ось де! — кликнув, валючись у хату крепкий парубок, Катрусин Гриць. Передше був він дуже порядним парубком, першим у селі чепурном. Та з цієї хвилі, коли силою взяли його Катрю до двора і вона там звелась в нінащо, запивався з жалю, кинув хазяйство й зробився бурлакою. На ньому був подертий кожух, руда від непогоди й старости баранкова шапка, „на бакир". Прийшов до дому просто із коршми. Там рубав коршмареви дрова, гостився з мужиками горівкою. Був пяний.

— За чим то заглянула до мене вельможна пані старост...? — спитав він, кланяючись до землі будьто з пошанівку.

— Ей, Грицю, ти знову пяний. Не докоряй мені, — говорила Катря. — Абож то тобі незвісно, як на силу забрали мене? Щож було робити мені? Дати себе бити різками? Ах, голубчику мій, серденько, я все тужу за тобою, тебе одного кохаю.

- Гриць здрігнув наче від лихорадки. Катря побідила. Обняв її.

— Я не хотів і глядіти на тебе, але, тепер... Старий, Гайдамако, грай тропака, будемо святкувати сватання!

Старець грав. Гриць, держучи Катрю, тупав ногами, присідав і крутився по хаті, приспівуючи: Гоп чук чумудра, чумудриха молода, гоп чук, гоп чук!

Катрусі також зробилося відрадніще. Здавалось їй, що вона ще дівчиною на вечерницях танцює з своїм милим. Пригадала собі, як люде говорили, що з них буде гарна пара.

— Грицю, голубчику — говорила вона — тікаймо геть із цього пекла, тут життя не життя, а мука. А чув ти, що вони зробили з нашим священиком?

— Чув. Їм мало наших мужицьких дівок! Чорт би їх побрав!

— Серденько, Грицю, — говорила приголублюючись Катруся. — Нещасна Галечка, я люблю її наче сестру. Ми повинні виратувати її з цього пекла. Вона там пропаде. Тай ще як хочеться пошити й дурні того Дзюсу. То-то будуть там сердитись!

Плян цей сподобався Грицеви. Його підюджувала жадоба відомстити обиду.

— Як же взяться за діло? у них же кріпкі замки, зброя, сторожа...

— На розум найдеться розум — говорила Катря. — Самособою забрати попівну з двора тяжко, але так на дорозі, коли везтимуть... Вже я дам тобі наперед знати. Ти повинен зійтися з судженим Галечки, паничем Василем і нарадитися з ним. Коли ви два не зробите кінця цьому Дзюсі, так я не хочу називатися "Грицихою".

Катря постатила на стіл пляшку горівки й закуску. Вони забавлялись, радились.

Коли її Дзюса спитав, куди вона й за чим ходила? вона відповіла йому, що ходила відговорювати "гризь" від серця.

* *

Горе в семі Бендерівських: о. Олександер, хоча подужав після удару в голову, але не міг подужати від удару нанесеного його батьківському серцю. Мати й бабуся плакали безупину. Сокільський не хотів їх оставити самих. Ходив нахмарений, погрожував пястуком у сторону двора. Колиб йому попався у руки Дзюса або й сам Стецкі, вні кинувся би на них, буив би на місци. З ним був Гриць Ковальчук і вони оба нараджувались.

Священик хотів подати жалобу в трибунал за протизаконне пімання дочки, але, знаючи, що справа з "вельможним" може Бог зна як довго затягнутися — а заки сонце зійде, роса очі виїсть — Тому з болем серця рішив покоритися, просити, вжити грошей. Ходив до пана "губернатора", благав ради Бога віддати дитину, предкладав дукати, але Дзюса був твердий наче камінь. Він не позволяв батькови навіть бачитися з рідною дитиною. Колиж о. Олександер у розпуці кричав і грозив процесом, він іще насміхався з нього: "Подавай жалобу твойому святому о. Миколаю!" І ніби то зі щирости додавав іще: „Неверещи, попе, ми не розбійники, твоєї дочки не заріжем. Коли вона буде покірна, розумна і подобається панови, то ще найде своє щастя". Колиж батько дальше домагався видачі дочки, Дзюса казав його викинути за двері.

(Дальше буде).

В АМЕРИЦІ

Ремесло, фах і мову можна учитися почтою. 45 мінут денного коленняся дасть Вам спромогу виучитися англійської бесіди протягом 3 місяців. Не знаючи її Ви не осягнете нічого в Америці, а знаючи її, Ви будете чутися в дома. Ми гарантуємо, що по упливі 3 місяців від дня вписанняся в нашу школу, Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Пробну задачу і подробиці висилаємо за 10 центів, гришми або марками. Можна і канадійськими. Адресуйте: 40-45

First American Preparatory School, Dept. 46, 210 W. 147th Street, New York City.

МУЗИЧНО-ВОКАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

УЧЕНИКІВ АЛЕКС. ГУНЬКИ

:—::—: відбудеться :—::—:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25. ПАДОЛИСТА 1923

О ГОДИНІ 1.30 ПОПОЛУДНИ

в AMALGAMATED TEMPLE,

17.27 ARION PLACE (near Broadway), BROOKLYN, N. Y.

(Ідучі висідають на Myrtle Ave. і Broadway стації).

ТІКЕТ - - - - - - - - - - - - - - - 50 ЦЕНТІВ.

НА СВЯТА

пересилаємо гроші почтою і телеграфічно та доручуємо в короткім часі готівкою в

АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ

на послідній почті замешкання адресатам.

СПРОВАДЖУЄМО

з краю родини і кревні. Для тої цілі зладжуємо потрібні документи.

ПОВЕРТАЮЧИХ

до краю відсилаємо найліпшими кораблями.

Продаємо шифкарти по цінах приписаних Корабельними Лініями.

Полагоджуємо справи нотаріяльні.

Голоситься по близші інформації до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ВАЖНЕ ДЛЯ ТОВАРИСТВ! фабрика прапорів, ріжних віданак, „беджес", печаток і т. н. На жадання висилаєм катальоґ, або представителя на збори.
STRUPAS & CO.
90—92 Ferry Street Newark, N. J.

ДЕ можете купити дім чи фарму?
можете виробити пашпорт?
можете викупити шифкарту?
можете посилати гроші долярами?
можете полагодити старокраєві справи?

Тих всіх інформацій уділить Вам безплатно если зголоситеся до:
FOREIGN INFORMATION BUREAU,
144 E. 7th Street, New York, N. Y.
Беля і Климкович, управителі.

Лікарська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БІЛИКА
при співучасти лікарів спеціялістів, що недавно прибули з краюґ
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Евні)
Урядови години: від 12. до 2. і від 6. до 8. веч. Телефон: Dry Dock 5143

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітей.
Наймодернійші електричні апарати.

CUNARD
ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ В 12 ДНЯХ
на найпоспішніших у світі кораблях відїзджаючих кождого вівтірка.
БЕРЕНҐАРІЯ, АКВІТАНІЯ МАВРЕТАНІЯ
(Через Савтгамптон)
Також з Ню Йорку до Ливерпул
Всім пасажирам третої класи відоручаються осібні каюти. Вигода чистота і знаменитий харч.
ГРОШІ ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ
пересилаються і виплачуються в американських долярах
ЧЕРЕЗ ГОСБАНК
За дальшими інформаціями звертайтеся до Вашого місцевого агента або до
CUNARD LINE
25 Broadway
New York

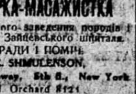

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведения породів і Київського Зайцевського шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ
B. E. SHMULENSON,
97 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

СЕРЕДНОВІЧНІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

Дня 9. жовтня с. р. відбулося в Золочеві перед звичайним трибуналом розправа карна до ч. Vr 2649/21 проти Казимира Губерта, команданта державної поліції в Милятині Новім, Юзефа Беднаржа, Томаша Огурка, постерукових державної поліції, Йосифа Микетина, Володимира Микетина і ще 12 рільників з Діська за злочин публичного насильства і тяжкого ушкодження тіла.

Розправа дала повний доказ нелюдського знущання і звірської жорстокости функціонарів державної поліції над місцевим населенням.

Жертвою впали невинні селяни Андрух Івашків, його жінка Парашка, Ілько Дідик, Василь Кардаш і Стефан Кушнір — рільники з Новосілок Ліських.

В ночі з 3. на 4. грудня 1921 р. доконано у Йосифа Микитина з Ліська значнійшу крадіж біля і інших річий.

Командант постерунку поліції в Милянині Новім Губерт поручив постерунковим Беднаржеви і Огуркови вислідити злочинців.

Підозріння впало на Парашку Івашків лише длятого, що вона мала вже бути перше карана за крадіж. Постерункові не найшли жадних доказів вини, одначе вони впали на середновічний спосіб, щоби посуджених тортурами присилувати до признання.

В тій цили виривають Парашку Івашків, яка кормила 7 місячну дитину, в ночи з хати, ведуть до дому Йосифа Микитина і коли вона до крадіжи, якої не поповнила, признатися не хоче, кладуть її на лаву, привязують ланцухом від воза і шнурами. Йосиф Микитин скликує найбільших сусідів і свояків і постерункові та запрошені сусіди бють приготованими буками Парашку, так що вона під ударами мліє. Зімлілу відливають путнею води, а опісля знову бють — і таку операцію повторяють пять разів. Коли Парашка стратила притомність, кидають її на землю, виривають волося з голови, залізною палицею виважують зуби — а голками колять в руки і ноги.

Так скатовану жертву відвозять на псотерунок поліції в Милятині і кидають до гнилої пивниці.

На другий день знову відвозять її до Ліска до хати Микитина і дальше бють. А щоби ніхто не бачив позаслонювали вікна і в хаті погасили світло. Мимо сього признання не вимусили.

Вкінці скатовану жінку в непритомнім стані відставляють до Золочева.

Парашка Івашкв пролежала 8 неділь в золочівським шпиталі. Має в наслідок побоїв зломану руку і здоровля звихнене на ціле життя. Коли Парашка вернула до дому, не застала вже своєї дитини: ізза браку опіки померла.

Коли чоловік Парашки прийшов за катованой жінкою, щоби її випросити з руккатів, або дати їсти, вони їжі не допустили, принесене молоко і хліб дали псови Микитина, а його взяли на тортури.

Привязали його шнурами і ланцухами до лавки, голову накрили кожухом і так довго били буками, доки не стратив памяти. Опісля скатованого відпустили до дому, де він тяжко хорий з побоїв відлежав два місяці в ліжку. Один зі свідків того знущання начислив 193 буків, які одержав Андрух Івашків.

Третою жертвою інквізиції був Ілько Дідик, підозрілий в крадіжі. Того рівнож привязали до лавки і так збили, що відлежав в шпитали десять неділь. Тяжко збитого привязав постерунковий Огурек на ланцюху, а сам сів на коня і так його провадив на постерунок, де кинув його до мокрої і зимної ями з бульбою. Які були сильні побої свідчить факт, що з побоїв пооблазили нігті на ногах.

Василя Кардаша і Стефана Кушніра побтиого так само і силувано до зізнань. Пробоїв і знущань допускалися передов тім самі постерункові і вони казали другим людям бити, грозячи арештом і побоями.

Розправа тревала два дні і закінчилася вироком, **якми засуджено Йосифа Беднаржа на 18 місяців тяжкої вязниці, Томаша Огурка на 18 місяців тяжкої вязниці, Йосифа Микетина на 15 місяців, Йовифа Ярославского на 10 місяців, Івана Бобяло на 8 місяців, Михайла Мазеровского на 8 місяців, Ілька Кушніра на 10 місяців, Івана Гайлаша на 8 місяців, Ілька Мороза на 8 місяців, Володимира Микитина на 12 місяців, Йосифа Зарембу на 6 місяців, Андрея Филипова на 8 місяців.**

Пошкодованим признано відшкодовання: Андрухови Івашків 10,000,000 мп., Парашці Івашків 20,000,000 мп., Ількови Дідикови 20,000,000 мп., Василеви Кардашеви і Стефанови Кушніреви по 2,000,000 мп.

Обвинуваченого Ілька Кардаша увільнено, бо принято за ствердження, що він кілька разів ударив Парашку Івашків лише під примусом, на розказ поліціянтів, боячися, щоби його не били.

Характеристичне, що оба засуджені поліцаї Беднарж і Огурек повнять дотепер службу.

Також звертає на себе увагу "поспіх", з яким визначено розправу: від поповнення вчинку до дня розправи минуло півтора року.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПРО
THE NEW JERSEY ZINC CO. (OF PA.) ФАБРИКИ В PALMERTON
КОЛИ ШУКАЄТЕ СТАЛОГО ЗАНЯТТЯ
З НЕСОГІРШОЮ ПЛАТНЕЮ
РОБІТНИКИ — 9 ГОДИН ДЕННО.
ПАЛЯЧІ У ФОРНЕСАХ — 8 ГОДИН, 3 ШИХТИ ДЕННО.
Знамениті життеві обставини. — За мешкання від $8 до $16 місячно.
Школи церкви, парки і т. д.
THE NEW JERSEY ZINC CO. (OF PA.)
PALMERTON, PA.

ПЕРЕСИЛКА ДОЛЯРІВ ДО ГАЛИЧИНИ
Хто вже раз переслав через Українське Еміґраційне Бюро, той завсіди буде пересилати, тому що долярі доручуємо на послідну почту в протягу трох тижнів самі, без жадних посередників.
ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ
до всіх країв по цінах стисло компанічних.
Заки підете до иншої агенції, напишіть до нас по безплатну пораду в всіх справах, які би не були.
UKRAINIAN IMMIGRATION BUREAU,
245 Court Street, Newark, N. J. Tel. Market 3541.
За управу Бюра: В. ГАПАНОВИЧ.

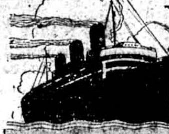

NEW YORK HAMBURG
UNITED AMERICAN LINES
(HARRIMAN LINE)
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE
НАЙКОРОТША ДОРОГА ДО ВСІХ ЧАСТИЙ УКРАЇНИ
Відізджає кождого тижня з доку 86, North River з 46-ої улиці, Ню Йорк з нашими люксусовими кораблями "Resolute", "Reliance" "Albert Ballin" "Deutschland" маючі I. II і III. клясу та популярні кораблі "Mt. Clay", "Cleveland", "Hansa", "Thuringia" і "Westphalia", маючі кабіни і III. клясу. Вдоволяюча і гречна обслуга, знаменитий харч, миле і приємне окруження.
UNITED AMERICAN LINES
39 Broadway, New York, N.Y.
або уповажнені агенти

НАЙБІЛЬШІ КАМЕНОЛОМИ НА МАРМУР В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Наші читачі більше раз вже читали за Vermont Marble компанію. Ся компанія виробляє мармор на памятники та до будівель. Має свої власні фабрики, головна фабрика знаходиться в Proctor, а филії в околиці. За пів століття компанія являєся одною з найбільших у цілому світу в того рода виробах. До її так великої сили причинилося найбільше те, що вона обходиться справедливо з її робітниками. Поза постійну роботу і добру платню, ся компанія побудувала для робітників шпиталь на випадок слабости робітника, побудувала вона також для робітників клюби, доми до мешкання, церков, школи, словом, все що потрібно для робітників і їх родин. Тим способом компанія старається про всі життеві потреби для своїх робітників, котрі мають заняття у їх фабриках. Якраз тепер потрібно там богато робітників як в каменоломах так у фабриках. Хто хоче працювати і хоче вчитися, той буде принятий.

ПАТЕНТИ
Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.
В справах патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся з довірем до скорих і уцтивих патентових адвокатів на адрес:
A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

French Line

ПОСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ
Rochambeau .... Nov. 24
La Savoie .... Dec. 1
Suffern .... Dec. 11
По всі дальші інформації голоситься до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

З ВЕРШИН І НИЗИН
збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі щоковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) і 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотнянім оправі $3.00.
Замовлення посилайте на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Григорій Кунашевський
Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АҐЕНТ і НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ і З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під повною ґарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах Зл-Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

НОВИНИ НАШОГО ПИСЬМЕНСТВА

Дмитро Дорошенко. **Пантелеймон Куліш.** "Загальна Бібліотека", № 174-176. Виданне "Української Накладні". Лайпціг, 1923., стор. 205.

—o—

До повного зрозуміння особи й діяльности П. Куліша українське суспільство починає приходити що-йно тепер, чверть віку по його смерти. Вину за таке пізне признанне нашого видатного письменника й культурного діяча поносять обидві сторони. Сам Куліш був занадто великим індивідуалістом — як то кажуть: "негромадською людиною", — щоб критися з своїми думками, які часто йшли в-розріз з українською громадською думкой. А суспільство брало йому це за зле й, забиваючи про його заслуги, довгий час од нього відверталось, кривдячи тим не стільки покійного Куліша, скільки себе.

Нині випадкове й скороминуче в діяльности Куліша забулося, а залишилось саме добре й вічне. Справді, хто нині згадує про нещасливу "Історію возсоединения Руси" або про його инші московські писання? Зате його корисні писання — а є їх велика сила — цінятся все більше і знавцями, і широкими кругами читачів, а його правдива козацька натура, палка й негнуча, стає навіть предметом подиву й культу. Так всесильний час залагоджує старі суперечки й віддає "коемуждо по ділом його."

Праця Дмитра Дорошенка, видана отсе "Українською Накладнею", також причиняється до воскрешення перед нами правдивого образу Пантелеймона Куліша. Не претендуючи на особливу оригінальність, автор скромно й сумлінно дає повний перегляд життя й праці Куліша, як і характеристику його особи. Прочитавши книжочку, не можна не зводитися з остаточним висновком п. Дорошенка, що "сума добра, зробленого Куліша для української справи, давно вже переважила ту шкоду, яку він у свій час чинив їй своїми помилками". (ст. 64).

Написана дуже приступно й зрозуміло, оздоблена багатьома витягами з поетичних і прозаїчних творів Куліша, книжочка читається легко й залишає тривалий і теплий слід у читачевім серці. Старші й молодші люде прочитають її з однаковою приємністю й користю. **М. Г.**

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
403 EAST 13th STREET
близько 1-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер
Tel. Stuyvesant 4032

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"
Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі"! Це оповідання з часів війни покаже вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому виказується, що українські селяни є основою нашої сили та що вони зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудеться легко, коли за підвалину нашої державности візьметься добробут хліборобського стану.
Її зміст такий: Поворот до рідного села; Дома і на цвинтарі; У кума Мартина; Тихий сільський рай; Керниця біля хреста; Неділя на селі; За потоком; Юрко; Грім з ясного неба; Матвій; На перший огонь; Перші воєнні вісти; Мадяри в селі; Смерть і похорон Федька; Селянське серце; Утікачі; Везуть ранених; Битва; Сліди цісарської забави; Кубанці в селі; Салдати; Обрусителі при роботі; Шпигуни; Жиди; Гіркі думки; Матвіевий метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Сказка на свічках; Ліва вістка; Весна; І шпитали; Весілля; Відворот російської армії; Вертають „свої"; Під судом; Розбиті душі; В таборі; Жертва російської революції; При битій дорозі.
ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОЧТОЮ УСЬОГО 85 ЦНТ.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ

ЛІНИ ШЦЕРСЬКОЇ, середного зросту, літ 23, дівчинки на імя **КАТАРИНА**, три роки, і **АДОЛЬФА ЛАНГ**, високий около 6 стіп, літ 43. Занимався спродажом домів (ріл естейт). Він перебував в Ню Йорку і Филаделфії. Виїхали всі троє з Ню Йорку 5-го цвітня, 1923. Хто подасть їх адресу де вони знаходяться, отримає нагороди $25. Легко можна їх пізнати з фотографії. Прошу читачів „Свободи" допомогти мені вишукати. Нагорода гарантована. Адрес мій.
A. CHARSKY,
1402 Lexington Ave., New York City

ФАРМИ!

ФАРМА НА ПРОДАЖ.
Фарма 225 акрів, 100 акрів чистої чорної землі, сад з 700 овочевих дерев, яблок і грушки, 150 старих овочевих дерев, сливки і грушки, дім з 16 кімнат разом з умебльованнем, 6 других забудовань, 3 милі від великого міста, миля і пів від місточка, школа 7 блоків від фарми, 18 дійних коров, 6 дворічних тільних ялівок; $350 місячного доходу за молоко, 2 молоді коні, автомобіль, фармерська машинерія і тульца, 83 курей, 250 бушлів корни, 100 бушлів бульби, 160 бушлів яблок, 10 бочок сайди, 2 бочки вина, бочка капусти, бочка огірків, бочка томейтів; на $100 „джелі" в слоїках. Ціна $8.500, готівкою $2.500, решта на легкі сплати. **F. FILANOWSKY, 103½ St. Marks Pl., E. 8th St., New York, N.Y.**

ДОРОГІ БРАТТЯ УКРАЇНЦІ!
Подаю Вам до відома, що вдова хоче продати дім на 18 кімнат, стайня на корови і курник і другий малий дім на 2 кімнати; коло дому чотири акри землі, з дому до фабрик, штору та почти 2 мінути ходу. Жадає $4.800, готівкою $1.500, а хто не мавби $1.500, то возьме і менше. Прошу голоситись або приїхати до мене, а я покажу задармо. **Mikolaj Lagoda, P. O. Box 211, Versailles, Conn.** 68-69

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!
Єсли задумуєте купити або перепродати яку небудь реальність, то прошу голоситись до Українця на понизшу адресу:
JULIAN DEMKIW,
REAL ESTATE BROKER
58 Morton Street, Newark, N. J.

СВІЙ — ДО — СВОГО!
Се є клич кождого свідомого Українця
МИХАЙЛО ТУРЧИН
Український Руфінг Контрактор
виконує всякі дахові роботи по дуже низькій ціні на цілий Ню Джерзи Стейт. За добру роботу дає кождому контрактову гарантію. Заразом є спеціялістом до вставлювання дзвонів. Бизнес оснований 1910 року. Голоситись устно або письменно до:
46 YALE AVE., HILLSIDE, N. J.
Tel. Waverly 2094.

SINGER-А МАШИНИ ДО ШИТТЯ
можете дістати від $6 і висше при 50 центових тижневих сплатах. Міняємо машини і принимаємо всякі направки. Маємо також уживані машини. Отворено вечером.
M. LEVITZKY, 1231—1st Avenue, New York City, між 66. а 67. ул.
Телефон Rhinelander 9760

832 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA, PA.
СТАРОКРАЄВІ И АМЕРИКАНСЬКІ ПРАВНИЧІ СПРАВИ; ПРОДАЖ І КУПНО ДОМІВ ТА ИНШОЇ ВЛАСНОСТИ; ОБЕЗПЕЧЕННЄ БУДИНКІВ, МЕБЛІВ ТА АВТОМОБІЛІВ
переводить
КАНЦЕЛЯРІЯ Д-РА С. ДЕМИДЧУКА

PAIN-EXPELLER
ЛІНІМЕНТ ВЕЛИКОЇ СЛАВИ
На болі мускулів і вязів. На болі в грудях і плечах.
Для злекшення торгаючих болісних шарпань невральгії. На ударення і покалічення.
Майте бутельку під руками — не знаєте хвилі, коли буде Вам потрібний. До набуття у аптиках по 35 і 70 цнт.
F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th Street,
Brooklyn, N. Y.

Нова книжка.
ЖИДИ І НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ
Написав **Михайло Тимофіїв.**
Книжка обіймає 66 сторін 8-ки, видана у Відні, накладом видавництва Йоганбор. Ціна 40 центів, з пересилкою 45 центів. Можна дістати в книгарні „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ в важній справі свого батька Романа Кленик, родом з Носова, повіт Підгайці. Минуло 3 літа як не знаю де обертается. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: **Filipka Sedlik, 159 Oakland Street, Manchester, Conn.** 69,75

НА ПРОДАЖ поле і ціле господарство в старому краю. Хтоби, чи то з моїх краянів чи других Українців хотів набути се господарство, прошу голоситися до: 67-70
JOHN HLADUN,
515 Lansing Ave., Youngstown, Ohio

УКР. КАТ. ПАРОХІЯ В НЮ БРІТАН, КОНН. потребує дякоучителя-дірігента з добрим голосом, який міг би учити і провадити хоральний спів, парохіяльну школу, уряджувати представлення, бути віруючим греко-католиком і щирим Українцем. Платня після компетентности від 80 до 100 долярів місячно і звичайні доходи. Голоситися на адресу: **Ukrainian Cath. Church, cor. Clark and Winter Streets, New Britain, Conn.** 67-69

ПОТРІБНО МУЩИН
до
MILL AND QUARRY WORK
Голоситись до
VERMONT MARBLE CO.,
Proctor, Vt.

ДАРОМ! ДЛЯ КОЖДОГО. ДАРОМ!
Всім тим що шукають по тяжкій праці розривки, інтересуються гороскопами, астрольоґічними проповідями, яка є Ваша будучність щастя, здоровля, вишлемо даром цікаві річи і циркулярі коли напишете до нас залучаючи 4 цнт. марками на пересилку. Адресуйте: **Real Magic Sales House, Lena Hollub, Prop., 29 E. 7th St., New York City.** 57—

БУВША УЧЕНИЦЯ консерваторії в Мінхені (Баварія) і Висшого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, уділяє початків гри на скрипці грунтовно і зі зрозумінням. Скінчила повних 4 роки консерваторії з відзначенням. Говорить кромі рідної мови, по польськи, російськи і по французки, і може уділяти початків французкого язика з правильним парижським виговором. Ціна приступна. Інтересовані родичі зволять ласкаво голоситись письменно або особисто на адресу: 69-71
Mrs. HELEN C. PYTLAR,
23 Halsey St., Brooklyn, N. Y.

НА ПРОДАЖ ПУЛ РУМ
або зголжусь взяти спільника.
Голоситися: 69-70
POOL PARLOR,
168—23rd Street, Brooklyn, N. Y.
Питатись за S. Goloway.

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРІРВУ
5,000 терплячих одержить Пляпао на пробу і книжку про пропуклину цілком ДАРОМ.
СТЮАРТА PLAPAOPADS є чимсь відмінним від пояса. Є вони збірником і аплікатором медицини, самі — прилипаючися, в ціли сильного задержання внутренностий в животі. — Нема пасків, спряжок, ані спружин. Не зсуваються проте, не труть тіла і не натискають на кість, що зовсім пубес. — Тисячі осіб лічилося в дома успішно, без залишення щоденного заняття, з наслідок даєсь зауважати навіть у найтірших случаях. МЯГКІ ЯК ОКСАМИТ, ЛЕГКІ ДО УЖИВАННЯ, НЕ ДОРОГІ, НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Перебіг лічення природний, тому пояс стаєся непотрібний. Доведемо вам сего, що кажемо, посилаючи вам прібку PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть своє назвиско і адресу на купоні, залучаючи 10 ц. на оплату почти і вишліть почтою нинька.
PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.
Імя і назвиско ....
Адреса ....
Відворотна почта принесе вам безплатно прібку PLAPAO.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

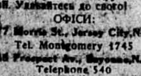

Обслуга чесна і дешева.
Достарчується автомобілі на весілє, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до своєї!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
48 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540